

Konstitutionsutskottets betänkande

1980/81:20

om anslag till Nämnden för samhällsinformation m. m. jämte motioner (prop. 1980/81:100, bilaga 11)

Budgetpropositionen

I proposition 1980/81:100 bilaga 11 (budgetdepartementet) föreslår regeringen riksdagen att

godkänna i propositionen förordad avveckling av Nämnden för samhällsinformation (punkt G 3, 1),

godkänna i propositionen förordade riktlinjer för samordning av samhällets informationsinsatser (punkt G 3, 2),

till *Nämnden för samhällsinformation: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 388 000 kr. (G 3,3),

ta del av vad som i propositionen anförts om den fortsatta utgivningen av tidningen *Från Riksdag & Departement* (punkt G 4, 1),

till *Utgivning av tidningen Från Riksdag & Departement* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 668 000 kr. (punkt G 4, 2),

ta del av vad som i propositionen anförts om statliga myndigheters tidskriftsutgivning (punkt G 5),

till *Viss informationsverksamhet* för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr. (punkt G 5).

Motionerna

I motion 1980/81:341 av Sture Palm (s) och Anita Gradin (s) hemställs "att riksdagen beslutar begära att regeringen framlägger förslag om en objektiv, utåtriktad ekonomisk informationsverksamhet till de stora medborgargrupperna".

I motion 1980/81:399 av Sven-Erik Nordin m. fl. (c, s, m, fp, vpk) hemställs "att riksdagen beträffande fortsatt utgivning av tidningen *Från Riksdag & Departement* beslutar uttala sig för att tidningen administrativt knyts till riksdagens förvaltning".

Nämnden för samhällsinformation

Bakgrund och uppgifter

I samband med förslag om åtgärder för att få till stånd en vidgad samhällsinformation fastslog riksdagen år 1971 vissa riktlinjer för samhällets informationsåtgärder (prop. 1971:56, FiU 1971:23). Dessa riktlinjer innebar i korthet följande. Informationsåtgärder skulle ses som en integrerad del av

myndigheternas verksamhet och som ett medel bland andra för att uppnå de mål som gäller för vederbörande myndighets verksamhet. Avgörande för om särskilda informationsåtgärder skulle väljas borde vara om dessa kunde antas vara det mest effektiva medlet med beaktande av resultat och kostnader. Planering och budgetering av informationsverksamhet borde därför ske samordnat med övriga åtgärder. Nämnden för samhällsinformation inrättades i anslutning här till budgetåret 1971/72. Nämnden gavs i uppgift att verka för samordning av de offentliga organens informationsbehov och i syfte att samhällets resurser för samhällsinformation utnyttjades effektivt. Nämnden skulle därvid fortlöpande hålla sig underrättad om myndigheternas och andra offentliga organs informationsplaner och ta de initiativ som nämnden fann nödvändiga med hänsyn till sin samordningsuppgift. Vidare skulle nämnden yttra sig till regeringen över ansökningar om medel för informationsändamål samt insamla och bearbeta erfarenheterna på samhällsinformationens område och förmedla resultaten till dem som kunde anses ha nytta av dem. Nämnden skulle även lämna rekommendationer rörande omfattningen av och metoderna för annonsering. I mån av resurser kunde nämnden på begäran ge myndigheter och andra offentliga organ råd i frågor om informationsverksamhet. Härutöver skulle nämnden efter framställning från berörda myndigheter kunna anslå medel till särskilda informationsprojekt som myndigheterna inte själva disponerade medel för. Sedan 1975 är nämnden administrativ huvudman för den för riksdagen och departementen gemensamma tidningen *Från Riksdag & Departement*. Nämnden har 14 anställda och dessutom åtta anställda för tidningsutgivningen.

Tidigare behandling

Nämnden för samhällsinformation utarbetade på regeringens förslag år 1977 en diskussionspromemoria där olika alternativ beträffande samhällsinformationens inriktning och nämndens verksamhet redovisades. Promemorian, som fick en bred remissbehandling, behandlades i budgetpropositionen 1979. De riktlinjer som tidigare gällt för samhällets information till medborgarna och som antagits av 1971 års riksdag lades i allt väsentligt fast (prop. 1978/79:100; bil. 11, KU 1978/79:27).

Beträffande verksamheten vid NSI konstaterades att formerna för nämndens verksamhet delvis kommit att förändras under senare år. Den informationstekniska kunskapen inom statsförvaltningen befanns vara större än när nämnden inrättades. Särskilda befattningar för information hade inrättats vid flertalet större myndigheter. Myndigheternas anslag för informationsverksamhet hade ökat. Nämnden kunde därför ägna större utrymme åt en kvalitativ, övergripande och metodutvecklande verksamhet än tidigare. Den rådgivande verksamheten kunde begränsas betydligt. Föredraganden framhöll att det var angeläget att nämnden höll sig underrättad om utvecklingen inom informationsområdet och att forsknings-

resultat och erfarenheterna inom informationsområdet förmedlades till bl. a. de statliga myndigheterna. Föredraganden framhöll vidare att det var en angelägen uppgift för nämnden att samordna de informationsinsatser som staten, landstingen och kommunerna gör.

De medel som nämnden förfogat över för att stödja myndigheternas informationsprojekt borde successivt minskas i takt med att myndigheternas egna anslag för informationsändamål ökades.

Konstitutionsutskottet hade inget att erinra mot vad föredragande statsrådet anfört beträffande samhällsinformationens inriktning. Riksdagen följde utskottet.

Besparingspropositionen hösten 1980

I proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamheten anfördes att verksamheten vid NSI skulle bli föremål för en utvärdering. Enligt propositionen har myndigheterna nu fått sådana personella och ekonomiska resurser för informationsverksamhet att en avveckling av nämnden kunde övervägas. Konstitutionsutskottet tillstyrkte i sitt betänkande med anledning av propositionen (KU 1980/81:9) förslaget om en utvärdering av NSI:s ställning och verksamhet. Utskottet anförde dock med anledning av en motion att översynen borde göras förutsättningslöst.

Propositionen

I propositionen anfördes att det översynsarbete som aviserats i besparingspropositionen bedrivits inom regeringskansliet. Departementschefen framhåller att de principer för samhällets information till medborgarna som antagits av riksdagen senast i samband med behandlingen av 1979 års budgetproposition bör ligga fast. Nämnden har enligt sin instruktion haft att verka för samordning av de offentliga organens informationsinsatser med utgångspunkt i medborgarnas samlade informationsbehov och i syfte att samhällets resurser för samhällsinformationen utnyttjas effektivt. Vidare understryks att det inte minst av samhällsekonomiska skäl är viktigt att samhällets resurser för information samordnas och därmed utnyttjas effektivt.

Propositionens förslag innebär att nämnden för samhällsinformation bör avvecklas. Verksamheten vid nämnden bör kunna upphöra den 31 december 1981. Vissa funktioner som nämnden svarat för föreslås ombesörjas av andra befintliga organ. För samordningsfunktionen föreslås att en särskild delegation inrättas under budgetdepartementet. I delegationen skall ingå företrädare för staten, landstingen och kommunerna. Delegationen bör bedriva sitt arbete som en försöksverksamhet under tre år. För den närmare motiveeringen hänvisas till propositionen.

Utgivning av tidningen Från Riksdag & Departement

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att tidningen administrativt knyts till departementets organisationsavdelning i anslutning till att NSI upphör den 31 december 1981. Departementschefen anför bl. a. följande:

Jag vill här nämna att organisationsavdelningen tidigare haft motsvarande uppgift beträffande föregångaren till Från Riksdag & Departement. Utgivningen av tidningen bör även i fortsättningen bekostas över ett särskilt anslag på statsbudgeten. Därigenom får statsmakterna tillfälle att i samband med den årliga budgetbehandlingen diskutera tidningens verksamhet.

Redaktionen för tidningen skall även fortsättningsvis ha en oberoende ställning och själv utforma innehållet i enlighet med de riktlinjer som gällt hitintills. Chefredaktören skall vara ansvarig utgivare för tidningen och skall tillsättas efter samråd med företrädare för riksdagen. Anknytningen till departementets organisationsavdelning skall enbart innefatta rent administrativa frågor. Jag förutsätter därvid att chefredaktören ges möjlighet att påverka valet av personal till tidningens redaktion. Jag vill understryka att bytet av administrativ anknytning av tidningen enbart är en praktisk konsekvens av att nämnden för samhällsinformation upphör och inte har någon betydelse för tidningens utgivningsförhållanden i övrigt.

Bakgrund

Vid 1975 års riksmöte beslöt riksdagen med anledning av förslag från riksdagens informationsutredning att en för departementen och riksdagen gemensam tidning skulle utges fr. o. m. januari 1976 (framställning 1975:15, KU 1975:21, rskr 1975:228). Den nya tidningen, som ersatte den tidigare av finansdepartementet utgivna tidningen Departementsnytt infogades i administrativt hänseende under nämnden för samhällsinformation. Personalen för tidningsutgivningen uppgår till åtta personer.

Tidningen utkommer med 40 nummer årligen. Redaktionen gavs en oberoende ställning och har till uppgift att själv utforma innehållet enligt vissa allmänna riktlinjer som angavs i informationsutredningens betänkande. Chefredaktören är ansvarig utgivare.

Motionen

I motion 1980/81:399 av Sven-Erik Nordin m. fl. (c, s, m, fp, vpk) hemställs att riksdagen beslutar uttala att tidningen Från Riksdag & Departement administrativt knyts till riksdagens förvaltning. Motionärerna erinrar om att riksdagens informationsfrågor är föremål för en översyn med anledning av beslut av talmanskonferensen. I en delrapport från översynsgruppen för riksdagens utåtriktade information behandlades även frågan om huvudmannaskapet för tidningen mot bakgrund av att frågan om NSI:s framtid aktualiserats i besparingspropositionen hösten 1980. Översynsgrup-

pen förordar i sin rapport – som för kännedom tillställts riksdagens ledamöter – att riksdagens förvaltningskontor ges det administrativa ansvaret för tidningen. I sin motivering anför gruppen bl. a. följande:

En återgång till den princip för ägarskapet som gällde tidigare skulle därför snarast leda till att ett särskilt organ tillskapades med representanter för både riksdagen och regeringen. En sådan lösning synes emellertid onödigt komplicerad och riskerar att leda till en överorganisation.

Översynsgruppen förordar i stället att riksdagens förvaltningskontor ges det administrativa huvudansvaret för tidningen. Denna lösning ger redaktionen exakt samma arbetsförhållanden och redaktionella frihet som en anknytning till OA skulle ge. Bortsett från att det synes principiellt riktigt att riksdagen blir huvudman för en tidning som ges ut i samarbete mellan riksdagen och regeringskansliet blir den praktiskt betydelsefulla skillnaden att det blir företrädare för de i riksdagen representerade partierna som får ansvaret för anställning av personal. Eftersom tidningen skall ha en redaktionellt självständig ställning är det väsentligt att denna typ av frågor kan lösas i enighet mellan partierna. Det sker bäst i ett organ där alla partier – liksom i NSI:s styrelse – är representerade. Om OA ges huvudmannaskapet är denna förutsättning inte uppfylld.

Motionärerna hänvisar till översynsgruppens ställningstagande.

Viss informationsverksamhet

Anslaget anvisades första gången budgetåret 1971/72 för att en vidgad samhällsinformation skulle komma till stånd (prop. 1971:56, FiU 1971:23, rskr 1971:182). Detta skedde i anslutning till det samtidiga inrättandet av NSI.

Utnyttjandet av medel inom anslaget har förändrats sedan budgetåret 1979/80. Tyngdpunkten har efter hand förskjutits mot bredare utvecklingsinsatser. Enligt propositionen föreligger emellertid fortfarande behov av medel för vid myndigheterna uppkomna informationsbehov som inte kunnat förutses i deras anslagsframställningar. I propositionen föreslås att för nästa budgetår uppförs ett reservationsanslag av 1 000 000 kr. Beträffande den närmare motiveringen hänvisas till budgetpropositionen.

Beträffande den särskilda delfrågan om *statliga myndigheters utgivning av tidskrifter* erinrar departementschefen om att regeringen, med anledning av en begäran från riksdagens sida (mot. 1975/76:526, FiU 1975/76:24, rskr 1975/76:225), uppdrog åt NSI att kartlägga de statliga tidskrifterna såvitt avsåg upplagor, pris, periodicitet, allmän inriktning och konkurrensförhållanden. NSI redovisade 1978 detta uppdrag. Departementschefen anför i denna fråga bl. a. följande:

I budgetpropositionen 1979 anmälde min företrädare att han erfarit att riksrevisionsverket hade för avsikt att granska den statliga tidskriftsutgivningen (prop. 1978/79:100 bil. 11 s. 89). Han var därför inte beredd att ta ställning till de frågor som riksdagen hade aktualiserat innan resultatet av

riksrevisionsverkets arbete förelåg. Riksrevisionsverket har i september 1980 redovisat resultatet av en förvaltningsrevision av tidskriftsutgivningen hos statliga myndigheter. Huvudsyftet med revisionen har varit att kartlägga utgivningen. Vissa förslag till åtgärder har emellertid också anmälts.

Riksrevisionsverket har genom en enkät frågat 140 myndigheter om deras informationsverksamhet under budgetåret 1978/79. Enkäten har besvarats av 137 myndigheter. Av svaren framgår bl. a. följande. Sammanlagt disponerade dessa myndigheter ca 385 milj. kr. för informationsverksamhet. Detta motsvarar ca 1 % av myndigheternas totala verksamhet. Härav gick 66 milj. kr. till intern information. Enkätsvaren ger emellertid inte uttryck för informationsverksamhetens verkliga kostnader. Flera myndigheter har inte räknat in vissa kostnader i form av löner till personal som sysslar med information under en del av sin arbetstid, utgifter för den tekniska produktionen, m. m.

De undersökta myndigheterna har sammantaget redovisat att de ger ut 148 tidskrifter varav 67 är personaltidningar. Övriga vänder sig till en läsekrets utanför den myndighet som ger ut tidningen.

Syftet med myndigheternas utåtriktade tidskrifter varierar. Informations-åtgärder bör ses som ett medel bland andra för att uppnå de mål som gäller för en myndighets verksamhet. När det gäller information i frågor som berör de enskilda medborgarna på ett avgörande sätt måste kravet på samhället ställas högt. Jag tänker då på information om medborgarnas rättigheter och skyldigheter, t. ex. rätten att delta i allmänna val och skyldigheten att avge självdeklaration. Av svaren på riksrevisionsverkets enkät framgår emellertid att information om rättigheter och skyldigheter har en underordnad betydelse för myndigheternas externa tidskrifter. Endast för tre tidskrifter har denna uppgift ansetts vara den viktigaste.

Det nu sagda visar ett markant intresse hos myndigheterna för attitydpåverkande information liksom mera allmän information om myndighetens verksamhetsområde. Intresset att informera om medborgarnas rättigheter och skyldigheter är däremot betydligt mindre. Jag anser att det är nödvändigt att myndigheterna ser över målen för sin information och prövar om det över huvud taget är motiverat att ge ut en tidskrift. I de fall tidskriftsutgivning bedöms vara motiverad bör den i större utsträckning kunna användas för att förbättra medborgarnas kunskaper om sina rättigheter och skyldigheter. Den attitydpåverkande uppgift som åtskilliga myndigheter tagit på sig bör inte förekomma vid andra myndigheter än de som av statsmakterna ålagts en sådan roll, t. ex. invandrarverket och SIDA.

Som jag nyss nämnt skall informationsverksamheten vid myndigheterna ses som ett av flera medel att nå myndighetens mål. De åsikter som förs fram i myndigheternas externa tidskrifter uppfattas ofta av läsaren som myndighetens egna även om de är ett uttryck för författarens personliga uppfattning. Jag vill därför betona att myndigheterna skall ha ansvaret för tidskriftsutgivningen och för tidskrifternas innehåll. Detta är särskilt viktigt för de myndigheter som använder tidskrifter för att påverka attityder eller beteenden. Om det anses motiverat att någon för fram sin personliga åsikt i tidskriften skall detta klart framgå. Detta bör gälla även om myndigheten i och för sig delar författarens uppfattning.

Av riksrevisionsverkets enkät framgår vidare att åtskilliga myndigheter

ger ut tidskrifter som bedöms konkurrera med andra, både statliga och privata, tidskrifter. Verket föreslår att man för dessa prövar om tidskrifterna verkligen fyller en funktion som inte andra tidskrifter klarar av. Jag delar denna uppfattning.

Myndigheterna har uppgivit att endast ca 20 % av kostnaderna för deras externa tidskrifter, 6,5 milj. kr. av 31 milj. kr., finansieras genom avgifter. Riksrevisionsverket anser att myndigheterna i större utsträckning än f. n. bör täcka kostnaderna för tidskriftsutgivningen genom avgifter. För egen del anser jag att huvudprincipen bör vara att statliga myndigheters tidskrifter skall finansieras helt genom avgifter. Jag bortser därvid från de interna personaltidningarna och från de fall där statsmakterna ansett att det ligger i statens intresse att tillhandahålla tidskrifter för medborgarna till ett subventionerat pris. Myndigheterna bör ges anvisningar för hur tidskriftsverksamheten skall redovisas i anslagsframställningarna i de anvisningar för myndigheternas anslagsframställningar för budgetåret 1982/83 som det inom kort blir aktuellt att tillställa samtliga myndigheter. Eventuella avsteg från huvudprincipen, i form av t. ex. lägre prenumerationspris, bör motiveras särskilt och får prövas från fall till fall.

Riksdagen bereds tillfälle att ta del av vad som anförts i budgetpropositionen om statliga myndigheters tidskriftsutgivning.

Information rörande samhällsekonomin

Motionen

I motion 1980/81:341 av Sture Palm (s) och Anita Gradin (s) hemställs att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om en objektiv, utåtriktad ekonomisk informationsverksamhet till de stora medborgargrupperna.

Motionärerna anser att mycket talar för att medborgarna får del av en objektiv samhällsekonomisk information. Behovet är enligt motionärerna i dag mycket angeläget och blir sannolikt långvarigare än motsvarande informationsbehov under efterkrigstiden. I motionen hänvisas till en motion under föregående lagtima riksmöte i samma ämne.

Tidigare behandling

I motion 1979/80:223 av Sture Palm (s) hemställdes att talmanskonferensen skulle få i uppdrag att utreda och framlägga förslag om en utåtriktad ekonomisk informationsverksamhet till de stora medborgargrupperna. Som motivering framhölls landets svåra ekonomiska läge och behov av en objektiv, övergripande och lättillgänglig faktaredovisning i dessa frågor.

Konstitutionsutskottet anförde i sitt yttrande (KU 1979/80:44) över motionen bl. a. följande:

Utskottet har ovan kortfattat redovisat något av den mängd publikationer och rapporter i samhällsekonomiska frågor som i dagens läge framställs bl. a. inom departement, vissa centrala ämbetsverk och konjunkturinstitutet med

allmänheten som målgrupp. I likhet med motionärerna finner utskottet att det är värdefullt att allmänheten har tillgång till god information i ekonomiska frågor och rörande sysselsättningspolitik, näringsfrågor etc. Åtskilliga informationsinsatser företas också från samhällsorganens sida. Mångfalden av information och dess ofta svårtillgängliga innehåll gör det självfallet mycket svårt för den enskilde att dels finna informationen, dels tillgodogöra sig denna. Utskottet vill här erinra om den samordnande funktion som nämnden för samhällsinformation (NSI) har beträffande offentliga organs utåtriktade information. Nämnden kan förutsättas vara oförhindrad att ta initiativ till åtgärder rörande ekonomisk information om så bedöms lämpligt. För riksdagens del kan särskilt erinras om den kontinuerligt utkommande publikationen *Från Riksdag & Departement*, som bl. a. kortfattat redovisar debatter och beslut i riksdagen. Härutöver vill utskottet även understryka den stora betydelse för samhällsinformationen som de politiska partierna och andra folkrörelser samt massmedia har.

Utskottet ansåg att det inte borde vara en uppgift för riksdagens talmanskonferens att ge ut någon ekonomisk publikation. På utskottets förslag avslogs motionen.

Utfrågning inför utskottet

Under beredningen av detta ärende har vid utfrågning inför utskottet inhämtats upplysningar av följande personer, nämligen statssekreteraren Bengt Westerberg och kanslisekreteraren Kerstin Hedén, budgetdepartementet, informationschefen Lennart Edström, Svenska kommunförbundet, avdelningschefen Torc Kellquist, Landstingsförbundet, samt chefredaktören Torc Olsson, tidningen *Från Riksdag & Departement*.

Utskottet

I propositionen föreslås att *nämnden för samhällsinformation*, NSI, skall upphöra den 31 december 1981. Nämnden inrättades budgetåret 1971/72 som ett led i strävandena att få till stånd en vidgad samhällsinformation. Nämnden gavs i uppgift att verka för samordning av de offentliga organens informationsbehov i syfte att samhällets informationsresurser skulle utnyttjas effektivt. Sedan 1975 har nämnden även fungerat som administrativ huvudman för den för riksdagen och departementen gemensamma tidningen *Från Riksdag & Departement*. Närmare detaljer om nämndens uppgifter har redovisats ovan.

I budgetpropositionen 1979 redovisades att formerna för nämndens arbete kommit att förändras under senare år. Den informationstekniska kunskapen inom statsförvaltningen var större än när nämnden inrättades. Särskilda befattningar för information hade inrättats vid flertalet större myndigheter, och myndigheternas särskilda anslag för informationsverksamhet hade ökat. Mot bakgrund härav kunde nämndens allmänt rådgivande verksamhet begränsas betydligt. Departementschefen framhöll att nämnden kunde ägna

större utrymme åt en kvalitativ, övergripande och metodutvecklande verksamhet än tidigare. Bl. a. angavs att det var angeläget att nämnden höll sig underrättad om utvecklingen inom informationsområdet och att forskningsresultat och erfarenheter inom informationsområdet förmedlades till bl. a. de statliga myndigheterna. Vidare framhölls att det var en angelägen uppgift för nämnden att samordna de informationsinsatser som staten, landstingen och kommunerna gör. De riktlinjer för samhällets information till medborgarna som antagits av 1971 års riksdag föreslogs äga fortsatt giltighet. Riksdagen beslöt i enlighet med de framlagda förslagen.

Frågan om en avveckling av nämnden aktualiserades i besparingspropositionen hösten 1980. Föredragande statsråd konstaterade att de olika myndigheternas kompetens inom informationsområdet byggt ut och numera är förhållandevis stor. En avveckling av nämnden kunde därför övervägas. Kvarstående behov av insatser för samordning och rådgivning liksom utgivningen av tidningen kunde läggas på annan befintlig myndighet. Riksdagen tillstyrkte på utskottets förslag en sådan översyn av informationsområdet. Denna borde dock enligt utskottets mening ske förutsättningslöst och med beaktande av föreliggande behov av samordning av olika informationsinsatser, bl. a. mellan statliga och kommunala instanser.

I budgetpropositionen anmäls att det i besparingspropositionen aviserade översynsarbetet har bedrivits inom regeringskansliet. De av 1971 års riksdag fastställda riktlinjerna för samhällets information till medborgarna bör enligt propositionen alltför gälla. Departementschefen redogör för hur de uppgifter som nu ankommer på NSI i fortsättningen bör kunna fullgöras av andra organ. Frågor om bedömning av informationsinsatser bör t. ex. kunna ske inom ramen för ordinarie beredningsarbete och anslagsprövning och göras av myndigheterna själva. Frågor om budget- och planeringssystem för statlig information får anses falla inom ramen för den verksamhet som bedrivs vid riksrevisionsverket. Vidare bör presstödsnämnden i fortsättningen kunna tillhandahålla erforderliga uppgifter om dagstidningars spridning när det gäller tillämpningen av reglerna för dagspressannonsering såvitt avser medborgarnas rättigheter och skyldigheter samt kungörandeannonsering. Utskottet har ingen erinran mot vad som anförs i propositionen i denna del.

Uppgiften att verka för en effektiv samordning av myndigheternas informationsverksamhet, som varit en viktig del i NSI:s arbete, bör enligt departementschefen kunna överföras till en *särskilt tillkallad delegation* med företrädare för staten, landstingen och kommunerna. Delegationen, som föreslås inrättas nästa budgetår, bör enligt departementschefen bedriva sitt arbete som en försöksverksamhet under tre år och därefter lämna en rapport över försöksverksamheten. Det förutsätts att delegationen skall överväga hur det material som NSI har tagit fram skall kunna hållas aktuellt och tillgängligt för myndigheterna. Vidare skall delegationen undersöka möjligheterna att på ett enkelt och rationellt sätt förmedla erfarenheter dels mellan

olika myndigheter, dels mellan forskare inom universitet och högskolor m. m. och myndigheterna. Antalet ledamöter i delegationen bör begränsas till ett fåtal. Till delegationen bör knytas ett mindre sekretariat.

Utskottet kan i allt väsentligt tillstyrka propositionens förslag i denna del. Några frågor finns det dock anledning att närmare beröra. En fråga gäller delegationens kansliresurser. Utskottet förutsätter att frågan om kansliresurser fortlöpande bevakas, så att resurserna anpassas till arbetsuppgifternas utveckling.

En annan fråga gäller vad som skall ske med delegationen efter utgången av den föreslagna treårsperioden. Enligt utskottet bör erfarenheterna av samordningsarbetet utvärderas i god tid före treårsperiodens slut. En sådan utvärdering bör redovisas för riksdagen som får ta ställning till hur samordning m. m. skall ombesörjas i framtiden. Under den utfrågning av statssekreteraren i budgetdepartementet som skett inför utskottet har också framkommit att departementet avser att återkomma till riksdagen med en utvärdering av erfarenheterna från treårsperioden.

Vad utskottet anfört angående samordning av samhällets informationsinsatser bör ges regeringen till känna.

Beträffande tidningen *Från Riksdag & Departement* föreslås i propositionen att tidningen efter NSI:s upphörande administrativt knyts till departementens organisationsavdelning för att därifrån få den service som NSI nu svarar för. I motion 1980/81:399 (c, s, m, fp, vpk) föreslås att riksdagen uttalar sig för att tidningen administrativt knyts till riksdagens förvaltning.

Tidningen *Från Riksdag & Departement* svarar för information om såväl riksdagen som departementen. Den började utkomma i januari 1976. Föregångaren till tidningen, *Departementsnytt*, utgavs av statens upplysningsbyrå, som var administrativt knuten till departementens organisationsavdelning. När den nya tidningen tillskapades lades emellertid huvudmannaskapet på NSI. Med hänsyn till tidningens dubbla informationsfunktion bör tidningen enligt utskottets mening inte vara direkt anknuten till departementsorganisationen. Utskottet finner i likhet med motionärerna det lämpligt att tidningen i administrativt hänseende knyts till riksdagen. Tidningens redaktionella personal har enligt vad utskottet erfarit vid utfrågning med tidningens chefredaktör ingen erinran mot en sådan lösning. Utskottet förordar under hänvisning till det anförda att tidningen i administrativt hänseende knyts till riksdagens förvaltningskontor. Moti-
onens syfte blir därigenom tillgodosett.

Vad gäller tidningen vill utskottet tillägga följande.

Tidningen skall även i fortsättningen ha en oberoende ställning. Dess redaktion skall själv utforma innehållet i enlighet med de riktlinjer som gällt hitintills. Anknytningen till riksdagens förvaltning skall enbart innefatta rent administrativa frågor. Chefredaktören skall vara ansvarig utgivare för tidningen. Beträffande framtida tillsättningar anser utskottet att chefredak-

tören skall tillsättas av förvaltningsstyrelsen efter samråd med företrädare för budgetdepartementet. Utskottet förutsätter att chefredaktören ges möjlighet att påverka valet av personal till tidningens redaktion. Vidare får förutsättas att erforderligt samråd fortlöpande sker mellan förvaltningskontoret, chefredaktören och företrädare för budgetdepartementet och att sådant samråd alltid äger rum i administrativa frågor av mer övergripande karaktär.

Beträffande anslaget för tidningens utgivning tillstyrker utskottet det föreslagna beloppet. Med anledning av att överflyttningen till riksdagens förvaltning skall ske i samband med att NSI upphör den 31 december 1981 behöver medel kunna disponeras under budgetdepartementets huvudtitel fram till dess. Därefter bör medel finnas disponibla under riksdagens huvudtitel. Utskottet föreslår därför att hälften av det föreslagna anslaget anvisas under åttonde huvudtiteln och den andra hälften under sextonde huvudtiteln såsom en ny anslagspunkt. Det får ankomma på riksdagens förvaltningskontor att i samråd med budgetdepartementet förbereda överflyttningen och eventuellt, om så erfordras, återkomma till riksdagen i frågan.

Vad utskottet anfört beträffande utgivning av tidningen bör ges regeringen och riksdagens förvaltningsstyrelse till känna.

Under anslaget *Viss informationsverksamhet* begärs medel för särskilda informationsinsatser utöver vad som anvisas under resp. myndighets anslag. De begärda medlen disponeras av regeringen. Utskottet tillstyrker att begärda medel anvisas och har ingen erinran mot vad som anförts om statliga myndigheters tidskriftsutgivning.

Utskottet behandlar i förevarande sammanhang även motion 1980/81:341 (2 s) om *information rörande samhällsekonomin*. I motionen föreslås att riksdagen skall begära att regeringen framlägger förslag till en objektiv ekonomisk informationsverksamhet till de stora medborgargrupperna.

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte en motion i samma syfte. Utskottet underströk i sitt yttrande den stora betydelse för samhällsinformationen som de politiska partierna och andra folkrörelser samt massmedia har och erinrade bl. a. om den kontinuerligt utkommande tidningen *Från Riksdag & Departement*. Vidare erinrade utskottet om att NSI kunde förutsättas vara oförhindrad att ta initiativ till åtgärder rörande ekonomisk information om så bedömdes lämpligt. Något initiativ från riksdagens sida ansågs inte erforderligt. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet vill med anledning av förevarande motion erinra om riksdagens tidigare ställningstagande i frågan. Även sedan NSI upphört kan initiativ till åtgärder om ekonomisk information vid behov tas av regeringen eller statlig myndighet. Motionen avstyrks.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer utskottet

1. beträffande *avveckling av nämnden för samhällsinformation* att riksdagen godkänner proposition 1980/81:100 i denna del,
2. beträffande *samordning av samhällets informationsinsatser* att riksdagen, med godkännande av proposition 1980/81:100 i denna del, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört angående samordning av samhällets informationsinsatser,
3. beträffande *anslag till nämnden för samhällsinformation* att riksdagen till *Nämnden för samhällsinformation: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 388 000 kr.,
4. beträffande *fortsatt utgivning av tidningen Från Riksdag & Departement* att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 i denna del och motion 1980/81:399 som sin mening ger regeringen och riksdagens förvaltningsstyrelse till känna vad utskottet anfört angående fortsatt utgivning av tidningen och huvudmannaskap för tidningen,
5. beträffande *anslag till utgivning av tidningen Från Riksdag & Departement*
 - a. att riksdagen under åttonde huvudtiteln till *Nämnden för samhällsinformation: Tidningsutgivning* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 834 000 kr.,
 - b. att riksdagen under sextonde huvudtiteln (anslaget E) till *Utgivning av tidningen Från Riksdag & Departement* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 834 000 kr.,
6. beträffande *statliga myndigheters tidskriftsutgivning* att riksdagen godkänner proposition 1980/81:100 i denna del,
7. beträffande *viss informationsverksamhet* att riksdagen till *Viss informationsverksamhet* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr..

8. beträffande *information rörande samhällsekonomin*
att riksdagen avslår motion 1980/81:341.

Stockholm den 10 mars 1981

På konstitutionsutskottets vägnar

BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck* (m), Torkel Lindahl* (fp), Olle Svensson (s), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Kurt Ove Johansson (s), Daniel Tarschys (fp), Kerstin Nilsson (s), Britta Hammarbacken* (c), Sture Thun (s) och Jan Prytz (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

